

Landet traadt meget stærkt tilbage, og ikke alene er Partisynspunkterne traadt tilbage, men ogsaa Kæphestene har man kun lige akkurat haft ude af Stalden nu og da, men saa er de blevet sat ind i deres Baase igen. Det synes jeg er overordentlig betydningsfuldt, og det har været Tilfældet baade i Kommissionen og under Udvalgsbehandlingerne. Det er noget af det, der har bevirket, at jeg — til Trods for at jeg naturligvis som andre har oplevet Skuffelser og Vanskeligheder under disse Forhandlinger — har faaet Tro paa, at vi under det stærke Tryk, som Tilstandene lægger paa os, dog kan tænke os Muligheden af at komme ind i en Æra, hvor man i det mindste høster den Nytte af dette Tryk, at den store Smaalighed aflægges i Partisynspunkter, og at man løsgør sig fra dem. Der er nemlig ikke eet Parti, som har holdt sammen om alle Ændringsforslagene. Ikke alene har Partierne fordelt sig, snart to sammen, snart de samme to adskilte fra hinanden og hver især sammen med andre Partier, men det opleves endogsaa, at Partiernes Medlemmer skiller sig ud og grupperer sig paa forskellige Steder. Der gives ganske simpelt ingen anden Forklaring herpaa end den, at man ønsker at se sagligt paa Sagen.

Skal jeg vende mig til de Underændringsforslag, som de Konservative opstiller, møder vi lige straks et, der er af overordentlig stor Betydning, nemlig det, som kræver en Direktør ansat, og som kræver, at denne Direktør vælges af en bestemt Type. Hvad selve Kravet om en Direktør angaar, maa jeg se lidt tilbage paa Udviklingen i Udenrigsministeriet for at forklare, at man overhovedet er gaaet bort fra Posten. Der var en Direktør i Udenrigsministeriet, som i over en Menneskealder beklædte denne Stilling. Han var en højt udviklet, højt kultiveret Personlighed, hvilket bl. a. gav sig Udtryk deri, at han virkelig forstod at omgaas Mennesker af alle Slags. Han kunde f. Eks. tale med underordnede, uden at man nogen Sinde følte, at man var underordnet. Naar man havde noget paa Hjerte, sagde man det, og jeg havde nær sagt: jo mere det stred med hans Opfattelse, desto mere interesseret var han i at faa en til at udvikle sit Synspunkt. Utvivlsomt har denne Mand gennem en lang Aarrække ledet Udenrigsministeriet fortrinligt; men han havde en stor Fejl, og det var den, at han ikke forstod at uddanne nogen Efterfølger. Han gjorde det mest mulige selv, ogsaa Ting, som Direktøren slet ikke skulde have gjort; en tidligere Udenrigsminister har sagt mig, at hvad der undrede ham mest i Udenrigsministeriet,

var, at han kunde finde ganske ligegyldige Udarbejdelser skrevet med Direktørens Haand. Nogen selvstændig Personlighed uddannede han som Følge deraf ikke under sig, og dette gør sig naturligvis gældende. Det er ganske underligt, at ihvorvel der her i mange Aar har været Tale om en Reform af Udenrigsministeriet, har man dog aldrig fra en Embedsmand i Udenrigsministeriet set et Udkast til en saadan Reform. Der er i det hele ved Udarbejdelserne, saadan som de kommer fra udenrigsministerielle Embedsmænd, noget upersonligt, der finder sin naturlige Forklaring i det Forhold, jeg har nævnt.

Derfor kunde det heller ikke ventes, at den Direktør, der kom efter Excellencen Vedel, skulde gøre Fyldest, og det maatte anses for ganske naturligt, at man afløste ham med to Departementschefer og forsøgte denne Form for Ledelse. Men den har jo ikke gjort Sagerne bedre, og naar det radikale Parti ønsker at vende tilbage til denne Form, tror jeg, at det i nogen Grad netop skyldes det, jeg tænkte paa, naar jeg sagde, at Kæphestene lige akkurat har været ude at røre sig lidt. Det var netop paa et Punkt som dette, man rider en ganske sædvanlig Kæphest fra det radikale Partis Side, idet man der tror paa Decentralisation og altid mistror Centralisation. Men jeg gør opmærksom paa, at de to Principper afløser altid hinanden — og ganske naturligt, for de har hver sin Opgave at udføre; og det, der nu efter alle kyndiges — ogsaa Udenrigsministeriets egen — Mening trænges til i Udenrigsministeriet, er netop det faste Punkt, en Direktør afgiver.

Nu stiller vi denne Fordring, at Direktøren skal vælges af en bestemt Type. Men hvorledes skulde det dog være muligt ikke at stille denne Fordring, naar man kræver en Reform af Udenrigsministeriet, som forudsætter, at det fyldes med en helt anden Aand, en økonomisk Aand, altsaa en helt anden Aand end den, det har været opfyldt af tidligere, hvad der ogsaa giver sig Udtryk i det grundlæggende i hele Lovforslaget, som ligger i, at Fusionstanken, dette, at alle Embedsmænd skal være i een Karriere i Udenrigsministeriet, har fundet et Udtryk, der har ført den saa langt ud, som det, saa vidt jeg kan se, overhovedet er muligt! Hvad skulde der ligge af overdrevne Krav til Udenrigsministeren og til Udenrigsministeriet i, at man siger: vi maa sikre os en Mand af en bestemt Type i Stillingen som Direktør — et Krav, som man kan garantere os i Loven, eller et Krav, man kan garantere os opfyldt udenfor Loven, derpaa